

RANTASALMI

pieni kylä - suuri sydän

ARVIOINTIKERTOMUS VUODELTA 2019

Tarkastuslautakunta
15.5.2020

1. TARKASTUSLAUTAKUNTA

Kunnanvaltuusto on valinnut vuosiksi 2017-2021 tarkastuslautakuntaan seuraavat jäsenet ja varajäsenet:

Varsinainen jäsen	Varajäsen
Kari Lappalainen	Pertti Kuvaja
Riikka Aho	Suvi Kokkola
Taskinen Sirpa	Ismo Putkonen
Katja Korhonen	Lauri Muona
Mauno Heiskanen	Nina Kellosalmi-Heiskanen

Tarkastuslautakunnan puheenjohtajaksi on valtuusto nimennyt Kari Lappalaisen ja varapuheenjohtajaksi Riikka Ahon.

Lautakunnan sihteerinä on toiminut tilintarkastaja JHT, HT Aki Rusanen BDO Auditor Oy:stä. Lautakunta on kokoontunut vuoden 2019 asioita käsittelemään 8 kertaa.

Vuodelle 2019 työohjelman mukaisesti lautakunnan painopistealueina olivat: elinkeinorahasto, työelämäpalvelut, lukio-opetus, elinvoimajaoston toiminta, vesi- ja viemärilaitos, sote-toiminnot (Terveystalo), lomatoimi, kiinteistö ja investoinnit. Kokousten yhteydessä on saatu selvityksiä kunnan talouden kehityksestä ja talousarvion toteutumisesta. Kokouksissa on kuultu kunnanjohtajaa ja muita kunnan johtavia ja tulosityksikköjen toiminnasta vastaavia viranhaltijoita. Lautakunnan jäsenet ovat tutustuneet hallinnon pöytäkirjoihin, toiminta- ja taloussuunnitelmiin sekä tilinpäätökseen. Lisäksi arvioinnin pohjana ovat lautakunnan jäsenten vuoden aikana muutoin tekemät käytännön havainnot.

Lautakunta on saanut selonteon vuoden aikana vastuullisen tilintarkastajan suorittamasta tarkastuksesta ja käsitellyt tilintarkastuskertomuksen.

Lautakunnan työskentelyssä on otettu huomioon lautakunnan jäsenten esteellisyydet.

Kuntalain mukaan tarkastuslautakunnan tehtävänä on valvoa sidonnaisuusilmoitusten tekoa. Kuntalain 84 §:n mukaan sidonnaisuusilmoitus tehdään tarkastuslautakunnalle, joka valvoo ilmoitusvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuuston tiedoksi. Kunnanvaltuusto on saanut sidonnaisuusilmoitukset tietoonsa 16.12.2019 § 67. Lisäksi ilmoitukset ovat nähtävissä kunnan nettisivuilla.

Vuoden 2018 arviointikertomus on käsitelty kunnanvaltuustossa 24.6.2019 § 18. Valtuusto merkitsi tiedokseen tarkastuslautakunnan arviointikertomuksen vuodelta 2018, kävi keskustelun arviointikertomuksen sisällöstä ja lähetti sen kunnanhallitukselle toimenpiteitä varten. Kunnanhallitus on 26.8.2019 § 151 käsitellyt arviointikertomuksen ja hyväksyi laaditut vastineet sekä antoi ne toimenpiteitä varten hallintokunnille sekä tiedoksi tarkastuslautakunnalle. Kunnanvaltuusto 30.9.2019 § 37 merkitsi tiedoksi annetut vastineet.

Tarkastuslautakunnan käsityksen mukaan annetut vastineet olivat riittävät.

Tarkastuslautakunnan ja tilintarkastuksen ulkoiset määrärahat talousarviossa olivat 22290 € ja toteutuma oli 25452,14 € eli 114,14 %. Vuoden 2019 tilintarkastuksen menoihin sisältyi tosiasiaassa vuoden 2018 tarkastuksen ja arvioinnin menoja, kun vuoden 2018 tilinpäätöstä jouduttiin korjaamaan ja se työ tapahtui keväällä 2019.

Edellä kuvattujen tietojen perusteella tarkastuslautakunta antaa Kuntalain 121 §:n mukaisen arviointikertomuksen vuodelta 2019.

2. TOIMINNALLISTEN JA TALOUDELLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

2.1. Tavoitteiden asettaminen

Kuntastrategia

Rantasalmen kunnan kuntastrategia on hyväksytty valtuustossa 25.6.2018 vuosille 2018-2021 ja visio vuoteen 2025. Kuntastrategian täytäntöönpanoa on arvioitu alkuvuodesta 2019.

Tilinpäätökseen ei sisälly tarkempaa selostusta strategian toteutumisesta.

Talousarviossa on asetettu runsaasti tavoitteita tulosalueille ja tulosityksiköille. Tilinpäätöksessä asetettujen tavoitteiden toteutumaa on selostettu tiivistetysti. Tavoitteiden asetannassa tulisi tavoitteet kytkeä kunnan strategiaan tavoitteisiin nykyistä täsmällisemmin. **Toimintojen laajuutta ja kustannuksia ilmaisevia suoritettietoja on edelleen vähän. Suoritettiedot avaisivat toimintojen sisältöä lukijalle paremmin kuin pelkkä sanallinen kuvaus.** Talouden tiedot on esitetty riittävän tarkasti.

2.2. Toimintatulot, toimintamenot, katteet ja tilikauden tulos

Kunnan talous (kunta+vesilaitos) toteutui talousarviota selvästi parempana. Varsinaisessa talousarviossa talousarviomuutokset huomioon ottaen tilikauden tulos oli alijäämää -0,606 milj.€ ja toteutuma oli ylijäämää 1,360 milj.€. Toteutuma oli siten 1,966 milj.€ talousarviota parempi. Kunnan toimintatuotot olivat 8,601 milj.euroa (ed. vuonna 7,593 milj.€ ja vastaavat toimintakulut 29,995 milj.€ (ed. v. 30,571 milj.€) jolloin toimintakatteeksi muodostui 21,395 milj.€ (ed. v. 22,978 milj.€).

Verotulot olivat 11,513 milj.€ (ed.v. 10,672 milj.€). Valtionosuuksien määrä oli 12,012 milj.€ (ed.v. 12,428 milj.€). Rahoitustuotot olivat yhteensä 0,262 milj.€ (ed.v. 0,160 milj.€). Vuosikatteen muodostui 2,393 milj.€ (ed.v. 0,283 milj.€). Poistot käyttöomaisuudesta ja pitkävaikutteisista menoista olivat 1,033 milj.€ (ed.v. 1,639 milj.€). Vuonna 2018 poistot sisälsivät arvonalennusta Järviluonnonkeskuksesta 0,658 milj.€.

Tilikauden ylijäämäksi tuli peruskunnan osalta 1.364.330,67 ja vesi- ja viemärlaitoksen osalta alijäämää 4.361,46 €. Yhteensä ylijäämää kertyi 1.359.969,21 €. Toteutunut ylijäämä oli 1,966.593,21 € varsinaista ja muutettua talousarviota parempi. Hallitus on esittänyt ylijäämän kirjaamista oman pääoman lisäykseksi.

Kunnan vuoden 2019 tulosta paransi merkittävästi Suur-Savon Sähkö Oy:n osakkeiden myynti 1,55 milj.euroa, josta suurin osa kirjautui myyntivoittoina tulokseen ja lisäksi saatiin harkinnanvaraista

rahoitusavustusta 0,48 milj.euroa. Nämä kaksi poikkeuksellista erää mahdollistivat ylijäämäisen tuloksen muodostumisen.

Rahoituslaskelman mukaan kassavarat ovat kasvaneet edelliseen vuodenvaihteeseen nähden 0,852 milj.€. Kunnan lainakanta kasvoi edelliseen vuoteen 0,029 milj.€.

2.3. Toiminnalliset tavoitteet

Talousarvion yhteydessä on valtuusto vahvistanut osastotasolla määrärahan ja tuloarvion sekä sitovat tavoitteet. Tilinpäätökseen liittyvästä toimintakertomuksesta ilmenevät hallintokuntien kokoamina näiden tavoitteiden saavuttamista kuvaavat tiedot. Tulosalueisiin ja tulosyksikköihin tutustumisensa ja tilinpäätöksen perusteella lautakunta esittää omassa arviointikertomuksessaan niitä asioita, joita sen mielestä ei ole riittävästi tuotu esille toimintakertomuksessa.

2.3.1 Yleishallinto

Kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohje on vuodelta 2012. Ohje on jo vanha ja eikä vastaa nykyistä toiminnan tilannetta. Ohje on päivitettävä pikaisesti.

Kunnan talous on merkittävässä määrin tasapainottunut vuonna 2019. Tasapainotus on kuitenkin toteutunut poikkeuksellisista eristä mitkä eivät sellaisenaan toteudu seuraavana vuonna. Vuoden 2020 talouden kehitystä tulee seurata tarkoin ja varautua nopeisiinkin toimenpiteisiin mikäli talous ei toteudu talousarvion mukaisena.

Väestöennusteen mukaan kunnan väestö kehitys on seuraava:

Väestöennuste 2019: Väestö 31.12.						
		Yhteensä				
		Ikäluokat yht-	14	15 - 64	65 - 74	75 -
		Väestö 31.12.	Väestö 31.12.	Väestö 31.12.	Väestö 31.12.	Väestö 31.12.
Rantasalmi	2019	3448	393	1859	692	504
	2020	3384	386	1793	683	522
	2025	3114	330	1532	647	605
	2030	2900	273	1348	591	688
	2035	2710	246	1222	508	734
	2040	2550	235	1157	409	749

Väestöennusteen mukaan kunnan kokonaisväestön määrä alenee tasaisesti. Huomattavaa on, että ennusten mukaan yli 75 vuotiaiden osuus kasvaisi koko ennustekauden ajan.

Kunnan taloudelle ikääntyvien osuuden määrällisen kasvu tuo lisäpaineita. Kunnan väkiluvun alentumiseen voidaan ainakin jossain määrin vaikuttaa aktiivisella elinkeino- ja asuntopolitiikalla.

Rantasalmen kunnan työttömyysaste tammikuun lopussa 2020 oli 12,5 %. Etelä-Savossa 10,8 %. Kunnan työllisyystilanne on heikentynyt nopeasti.

Työelämäpalvelut

Työelämäpalveluille valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ovat toteutuneet. Nuorten Työpaja- konseptin rahoituksen saatiin 32.000 euron avustus jolla voitiin palkata henkilö vuodeksi. Kunnan työmarkkinatuen kuntaosuuden kasvuun on paineita. Yhteistyö TE-keskuksen kanssa on toimiva, mutta tietosuojamääräykset haittaavat jonkin verran toimintaa. Riittävän ajoissa ei saada tietoa. Palkkatukimäärärahojen saanti on ollut riittävää.

Työllistettäville työpaikkojen löytyminen on aika-ajoin ongelmallista, koska työllistettävän ja työpaikan tarpeet eivät aina kohtaa. Toimintaa tulisi kehittää edelleen kuntouttavassa työtoiminnassa yksilölähtöisempään suuntaan.

Elinvoima

Tavoitteen mukaisesti kunnan elinvoimaohjelma on laadittu. Toiminnalliset tavoitteet ovat jokseenkin toteutuneet. Taloudellisesti on toimittu talousarvion määrärahojen puitteissa. Yritystoiminnan jatkuvuuden turvaamiseksi tulisi sukupolven vaihdoksista kiinnostuneita ja vaihdoksia saada nykyistä enemmän. Uusien yritysten perustaminen on hidasta. Kunnan yritysten kautta omistamissa tiloissa on jonkin verran tyhjää tilaa. Yritystoimintaa edistävät palvelut on hyvä olla lähellä kuntaa ja kunnassa. **Kunnan teollisuusyhtiöiden toimintaa tulisi voida vielä enemmän aktivoita.** Samoin kunnan elinkeinojen monipuolistamista tulisi saada edistettyä. Resurssien niukkuuden vuoksi kunnan kehittämistoimia joudutaan priorisoimaan. Kunnan työttömien koulutusta on saatava lähemmäksi paikallisia yrittäjiä ja niiden työllistämistarpeita.

Joukkoliikenne

Tarkastuslautakunta toistaa edellisen vuoden huolestumisensa siitä, että joukkoliikenteen vuoroitiheys on vähentynyt. Tarkastuslautakunnan mielestä tulisi selvittää joukkoliikenteen parantamisen mahdollisuuksia. Tulisi pohtia voidaanko panostaa enemmän joukkoliikenteeseen. Tämä on tärkeä seikka, joka vaikuttaa myös kunnan elinvoimaisuuteen ja työllisyyteen. **Koululaiskuljetuksia tulisi mahdollisuuksien mukaan hyödyntää myös joukkoliikenteessä.**

2.3.2 Maaseutu- ja lomatoimen toimiala

Lomatoimi

Valtuuston määrittämät toiminnalliset tavoitteet ovat toteutuneet. Toiminnassa työterveyteen ja työolosuhteisiin kiinnitetään huomiota. Toimialueen lomituksen kysyntä on vähentynyt suhteessa muihin alueisiin vähemmän. Tämä on pitänyt lomituksen hallintokorvauksen tason kohtuullisena. Lomituksen kysyntä on valtakunnallisesti laskeva. Tämä luo paineita lomitusalueiden uudelleen järjestelyyn. Valtakunnan tasolla pyritään n. 5 paikallisyksikköön. Koulutettujen lomittajien saatavuus on heikohko. Nyt kuitenkin kaikille kuukausipalkkaisille on voitu osoittaa riittävästi töitä. Henkilöstön työvuorolistojen järjestäminen on haasteellista johtuen lomituskohdeiden toiminnallista eroista.

2.3.3 Perusturvan toimiala

Terveystalososopimus

Kunnan ja Terveystalon sopimus on toiminnallisesti toiminut kohtuullisen hyvin sopimuksen edellyttämällä tavalla. Hoitoonpääsyajat ovat olleet sopimuksen valtakunnallisten ohjeiden mukaiset. Kuluvan vuoden osalta hoitoonpääsyn tilanne on ollut selvästi edellistä vuodesta jopa parempi. Lääkäreiden ja muun henkilöstön vaihtuvuus on ollut sopimuksen rajoissa. Hoidon tason arvioimiseksi tehdään asiakastytyväisyysmittauksia. Talouden osalta toimitaan sopimuksen mukaisesti. Sopimuksen hinta on pysynyt koko sopimusajan kohtuullisena varsinkin kun verrataan kunnallisen sektorin kustannuskehitykseen.

Ympäristöterveydenhuollon sopimuksen tarkastaminen ei ole toteutunut toimintavuoden aikana. Em. sopimuksen sisältö ja kustannukset tulisi ottaa tarkempaan tarkasteluun.

2.3.4 Palveluiden toimiala

Kiinteistöt

Valtuuston määrittämät toiminnalliset tavoitteet ovat toteutuneet lukuun ottamatta vuokrataloyhtiöiden uudelleen organisointia ja yhden yhtiön purkamista. Taloudellisesti kiinteistöt ovat toimineet talousarvion puitteissa. Paikkakunnalla on selkeä puute asunto- ja kiinteistöyhtiöiden isännöintipalveluissa. Vuokraasuntojen täyttöaste on n. 90 %. Kiinteistöjen kuntotarkastuksia on tehty tarpeen mukaan. Kiinteistöjen kunnossapitovelkaa ei ole laskettu. **Kunnan vuokra-asuntokannassa tulisi olla myös asuntoja, mitkä paremmin vastaisivat nykyaikaisen asumisen tarpeita.** Kunnalla on mahdollisuus myydä paljonkin suoraan omistuksessaan olevia tai yhtiöiden kautta omistamia asuntoja ja teollisuustiloja. Kunnan omistuksessa olevaa rakennuskantaa on aktiivisesti realisoitava siltä osin kuin ne eivät ole välttämättömiä kunnan omiin tarpeisiin.

Lukio

Lukion toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ovat toteutuneet valtuuston määrittämien tavoitteiden mukaisesti. Lukion oppilasmäärä on jopa kasvanut viime vuosina. Vuonna 2019 oppilaita oli 74 missä oli lisäystä edelliseen vuoteen 4 oppilasta. Tulevina vuosina oppilasmäärät tulevat alenemaan ikäluokkien pienenemisen vuoksi. Kunnasta muualle lukiota menevien ja kuntaan tulevien lukio-oppilaiden määrä vastaavat jokseenkin toisiaan. Opetussuunnitelmien vaihdokset tuovat ongelmia siirtymävaiheissa opetuksen järjestämiselle. Jatkossa erityisopetus tulee myös lukion toimintaan. Lukion toiminta tukee merkittävästi yläasteen toimintaa. Lukiotoiminnassa yhteistyötä alueen muiden lukioiden kanssa tulee edistää.

Vesi- ja viemärlaitos

Laitoksen tulos jäi n. 0,05 milj.euroa alle talousarvion. Palvelujen ostoja toimintakuluissa oli ennakoitua enemmän. Toiminnallisista tavoitteista jäteveden puhdistamon korjaus on siirtynyt ja tilalle nousi vesitornin korjaus. Vesitornin korjaus oli mittava suhteessa laitoksen liikevaihtoon nähden. Jäteveden puhdistustulokset pääsääntöisesti täyttää lupaehdot. Laitoksen pumppaamo ja käsittelemä veden määrä on lievästi kasvanut, vaikka kunnan asukasluku on alentunut. Jäteveden vuotovesien määrä on kohtuullisen alhainen. Laitokseen tehdyt ja tulevat järjestelmiin liittyvät saneeraukset aiheuttavat taksojen korotuspainetta. Laitoksen taksa on maltillisella tasolla tällä hetkellä.

Verkoston korjauksiin joudutaan varatumaan tulevina vuosina. Kunnan alueella on useita vesiosuuskuntia ja näiden toimintaa joudutaan entistä enemmän seuraamaan. Vedenjakeluhäiriöihin tulee olla varautumissuunnitelma.

2.4. Taloudelliset tavoitteet

Talousarvion mukaan määräraha on valtuuston toimitelmalle tehtäväkohtaisesti myöntämä määrältään ja käyttötarkoitukseltaan rajattu valtuus varojen käyttämiseen. Tuloarvio on valtuuston talousarviossa toimitelmalle tehtäväkohtaisesti asettama sitova tulotavoite. Määrärahat ja tuloarviot ovat sitovia osastotasolla.

Kokonaisuudessaan tilinpäätös osoittaa talousarviossa noin 2 milj. euroa arvioitua parempaa tulosta. Varsinaiseen talousarvioon nähden tulos oli 1,3 milj.euroa parempi. Tuloksen parantumiseen talousarvioon nähden oli osakkeiden myynnin kauppavoitto ja harkinnanvaraisten rahoitusavustuksen saaminen. Ilman näitä tilikauden tulos olisi ollut jokseenkin talousarvion mukainen eli alijäämäinen.

Edellisvuoteen nähden toimintakulut ovat jopa alentuneet 1,6 % mikä on talouden tasapainon kannalta myönteinen asia. Toimintatuotot kasvoivat mutta siihen vaikuttaa juuri tuo osakkeiden kauppavoitto. Valtionosuuksien määrää kasvatti harkinnanvarainen rahoitusavustus. Verotulot jäivät alle talousarvion 0,28 milj.euroa mutta olivat 0,84 milj.euroa edellisvuotta suuremmat. Verotulojen määrää kasvatti osaksi verotusperusteiden muutos.

Alijäämän kattamisvelvoite

Kuntalain mukaan taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen enintään neljän vuoden pituisena suunnittelukautena, jos talousarvion laatimisvuoden taseeseen ei arvioida kertyvän ylijäämää. Jos taseen alijäämää ei saada katetuksi suunnittelukautena, taloussuunnitelman yhteydessä on päätettävä yksilöidyistä toimenpiteistä (toimenpideohjelma), joilla kattamaton alijäämä katetaan valtuuston erikseen päättämänä kattamiskautena (alijäämän kattamisvelvollisuus). Kunnan taseessa oli vuoden 2018 lopussa alijäämää 0,676 milj.euroa ja nyt vuoden 2019 lopussa hyvän tuloksen johdosta ylijäämää 0,684 milj.euroa. Alijäämäkehitystä on seurattava tarkoin myös konsernitasolla.

Kuntalain § 110 mukaan kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota. Käyttötalouden palvelualue ja palveluyksikö sitovuustason menomäärärahan ylityksiä ja tuloarvion alituksumia oli lukuisia mutta euromäärältään kuitenkin pieniä. Menomäärärahan ylityksiä oli sitovuustasolla yhteensä 277.449,66 € ja tuloarvion alitukset olivat 343.547,56 €. Määrärahapoikkeamat on perusteltu tilinpäätöksessä.

Lainan määrä on kertomusvuonna 2019 ollut asukasta kohti 3256 € kunnan kokonaislainamäärän ollessa 11,1 milj.€. Konsernilainaa 12,4 milj.€ ja asukasta kohden 3615 €. Konsernin lainakanta on maltillinen.

Vuoden 2019 toteutunutta tulosta ei voi verrata pitemmän aikavälin kehitykseen eikä vuoden 2020 talousarvioon ja taloussuunnitelmaan. Vuosi 2019 sisälsi poikkeuksellisia tuloeria n. 2 milj.euroa mitkä eivät normaalivuonna toteudu.

2.5. Investoinnit

Investointiosassa valtuusto hyväksyy määrärahat ja tuloarviot hankeryhmille (pysyvien vastaavien taseryhmä).

Vuoden 2019 investoinnit on pystytty rahoittamaan tulorahoituksella. Investointiosan menot olivat yhteensä 1.278.836,88 € kun talousarviossa oli merkitty investointeja 2.890.000 €.

Investointimenojen toteutumisaste oli 44,3 %.

Investointien sitovien määrärahojen ylitykset ja tuloarvioiden alitukset olivat vähäisiä.

Keskeiset investointihankkeet ovat uudelleen suunnittelun alla. Talousarvion laatimisen jälkeen oli päiväkodin ja terveyskeskusinvestoinnin osalta tullut esille uusia toteutusvaihtoehtoja. Toteutunut vesitorni-investointi oli ennakoitua suurempi. Investointihankkeiden toteutumiseen on vaikuttanut ilmeisesti myös Järvi-Saimaan Palveluiden niukat resurssit rakennuttamisessa. **Myös kunnassa hankkeiden ennakkosuunnitteluun tulee jatkossa kiinnittää huomiota, jotta toteutukset on mahdollista tehdä realistisilla aikatauluilla. Tarvittaessa ennakkosuunnitteluun on osoitettava määräraha.**

3. MUUT HAVAINNOT KUNNAN TOIMINNASTA

Nyt meneillään oleva korona-pandemia tulee vaikuttamaan oleellisesti kunnan tuloihin ja myös menoihin. Tarkkoja arvioita näistä vaikutuksista ei vielä ole. Olennaista on miten valtio tulee tukemaan kuntataloutta. Verotulojen menetykset ovat merkittävät, samoin terveydenhuollon kustannuksiin on ilmeinen paine.

Kuntakonserni muodostuu 10:stä tytäryhtiöstä, 2 osakkuusyhtiöstä ja 4 kuntayhtymästä. Kunnan talouden kannalta merkittävimmät ovat Koy Rantasalmen Silva, Koy Rantasalmen Vuokratalot, Koy Rantasalmen Teollisuustilat ja Koy Järviluontokeskus. Näiden yhtiöiden osalta kiinteistöjen taseessa olevien arvoja ja kannattavuutta on seurattava tarkasti. Myös suoraan kunnan omistamien kiinteistöjen tasearvojen oikeellisuutta on seurattava, varsinkin jos kiinteistöjen käyttötarkoitukset muuttuvat.

Henkilöstön kokonaismäärä on alentunut 15:llä edellisvuodesta ja oli 164. Henkilöstökulut ovat alentuneet henkilöstön määrän alentumisen myötä. Edelliseen vuoteen nähden menot alenivat 0,218 milj.€ vaikka kikyyn sisältyneitä lomarahaleikkauksia ei enää tehdä.

4. YHTEENVETO

Tarkastuslautakunnan käsityksen mukaan kunta on toiminut pääosin valtuuston asettamien tavoitteiden mukaisesti. Tavoitteiden asettamisessa on edelleen kehitettävää. Sitovien tavoitteiden tulee olla mahdollisimman konkreettisia ja mitattavia ja niiden tulee tukeutua kuntastrategiaan. Samoin toiminnan laajuutta kuvaavia suorite- ja kustannustietoja tulisi olla nykyistä enemmän. Toimintaan ja talouteen liittyvät uhkatekijät asettavat omat vaatimuksensa tavoitteiden asettamiselle ja niiden sisällöille.

Kuntamarkkinointiin tulee kiinnittää enemmän huomiota niin matkailun ja erilaisten työpaikkojen saannin näkökulmasta.

Kunnan konsernitaseessa on alijäämää. Jatkossa kunnan tunnuslukujen laskenta perustuu pitkälti konsernilukuihin.

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että sisäisen valvonnan kehittämiseen panostetaan edelleen ja sen toimivuutta seurataan säännöllisesti. Toimintakertomuksessa annettava selonteko antaa riittävän kuvan kunnan sisäisen valvonnasta ja riskien hallinnasta, mutta sisäisen valvonnan ohje ja konserniohje ovat vuodelta 2012 ja ne tulisi uudistaa vastaamaan nykyistä kunnan toimintaa ja lainsäädäntöä.

Kunnan talous on vuonna 2019 kehittynyt poikkeuksellisten erien vuoksi merkittävästi parempaan suuntaan. Kunnan perustaloudessa on jatkuva tasapainottamisen tarve. Tarkastuslautakunta painottaa tiukan taloudenpidon merkitystä. **Haasteita taloudelle aiheuttavat väestön alentuminen, valtionosuuksien kehitykseen liittyvä epävarmuus ja mahdolliset omaisuusarvoihin liittyvät arvojen alaskirjaukset.**

Rantasalmella 15. 5. 2020

Kari Lappalainen
Puheenjohtaja

Lauri Muona

Riikka Aho
Varapuheenjohtaja

Taskinen Sirpa

Heiskanen Mauno